Nr. 88 — Neue Jüdische Zeitung. — פיערטער יאהרגאנג.

דיא רעדאקציאן
אונד אדמיניסטראציאן
בעפינדעט זיך
Schiffmannsgasse 6, Budapest.

פרענומעראציאנס-פרייז:
פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 7 פל. — קר.
האלביעהריג 3 „ 50 „
פירטעליעהריג 1 „ 75 „

נייע יידישע צייטונג

דיא
„נייע יידישע צייטונג“
ערשיינט יעדען
מאנטאג
אונד דאנגערסטאג.

פרענומעראציאנס-פרייז:
גאנציעהריג 6 פל. — קר.
האלביעהריג 3 „ „
פירטעליעהריג 1 „ 50 „

ב״ה בודאפעסט כו׳ מנחם אב — Budapest, Montag 18. August 1884. — שנת תרמ״ד לפ״ק.

פרענומעראציאנס-פרייז: גאנציעהריג 6 גולדען – האלביעהריג 3 גולדען — פיערטעליעהריג 1 גולדען 50 קרייצער.

צום 18. אויגוסט!

הייטע איזט דער גליקסטאג, אן וועלכעם דיא פאלקער דער אסטערייכ.-אונגארישען מאנארכיע דען געבורטסטאג איהרעס פילגעליעבטען מאנארכען פייערן: אום מיללאנען הערצען שטייגען געבעטע אום זיין אונד דער זייניגען וואהל צום אללמעכטיגען וויא ווייהרויך עמפאר; פאן מיללאנען ליפפען טאנען זעגענסוינשע פיר זיין לאנגעס גליקליכעס אונד בעגליקענדעס לעבען, אונד פריידע שטראהלט אויף דען געזיכטערן דער פעסטליך געשמיקטען מענגע, דיא דען הייטיגען טאג וויא דען גראסטען פייערטאג בעגעהט.

וויר יודען, דענען דאס געבעט אום דאס הייל דיעס מאנארכען אונד זיינער רעגיערונג רעליגיאזעס געזעטץ איזט, וויר יודען דיא פאטערליכע שיצענדע האנד אונזערעס קאניגס אונד איהר זעגנענסרייכעס ווירקען זא אפט שאן אויף אונז רוהענד געפיהלט, וויר שטיממען אויס הערצענסטיעפע אין דען אללגעמיינען בריזענדען רוף: יחי אדונינו המלך! לאנגע לעבע אונזער קאניג פראנץ יאזעף!

איינע רונדשויא אין דיא וועלט.

דיא צוזאממענקונפט דעס פירסטען ביסמארק מיט דעם גראפען קאלנאקי בעשעפטיגט בעזאנדערס אללע געמיטהער. דיא אפפיציאזען בלעטטער, דאס זינד דיאייניגען, וועלכע איהרע נאכריכטען פאן דען רעגיערונגען בעקאממען זאללען, בעהויפטען, דאס דיא ביידען שטאאטסמעננער בלאס צו דעם צוועקע צוזאממענגעקאממען זינד, אום דיא מאססרעגעלן צו בעשפרעכען, וועלכע געגען דיא פיינדע דער געזעללשאפטליכען ארדנונג אונד דעם אפפענטליכען פריעדענס, געגען דיא אנארכיסטען גענאממען ווערדען זאללען. — זא אפט דיא לענקער דער שטאאטען צוזאממענקאממען, האָרען וויר איממער דאזעלבע, אונד דאך איזט אין אללען לענדערן אייראפאס קיינע בעססערונג, פיעלמעהר איינע פערשלעכטערונג אין דיעזער הינזיכט איינגעטרעטען. דיא „אלליאנץ געגען דיא אנארכיסטען“ הייסט עס שאן מעהרערע יאהרע, טום צו שטאנדע קאממען, ווענן דיא געזעללשאפט ניכט אום דעם ליים געהען זאלל. אויך זינד שאן מאנכערלייא ווירקונגען זיכטבאר געוואָרדען פאן דיעזער פעראייניגונג. באלד פאָרדערט ענגלאנד אויף געמיינזאם געגען דיא גרייעלטהאטען פארצוגעהען, וויל עס פאן דען אירישען אונד פענישען אטטענטאטען זעהר פיעל צו ליידען האט; באלד וויעדער רוסלאנד, דעם דיא ניהיליסטען זא פיעל צו שיקען געבען. יעצט זאללען וויעדער אסטערייך-אונגארן אונד דייטשלאנד דען וועלטפריעדען הערשטעללען.

וויר זינד געוויס געגען דיא שאנדטהאטען, דיא פאן דען אנארכיסטען אין דען מייסטען אייראפאישען שטאאטען פעריבט וואָרדען זינד; וויר גלויבען אבער, דאס אויך דיא העלדענטהאטען דער אנטיסעמיטען אין דיעזע קלאססע געהארען, אונד דאך זינד זיא פאן דעם פירסטען ביסמארק זא וואהלוואללענד, פאטערליך שאנענד בעהאנדעלט וואָרדען, דאס מאן עהער איינע ערמונטערונג אלס איינע אבשרעקונג אין זיינעם בענעהמען זעהען קאננטע. פיילייכט בעניצטע דער גראסע קאנצלער דען אנטיסעמיטיזמוס געראדע זא וויא פריהער דען סאציאליזמוס צו פאליטישען צוועקען, דענן דער דיפלאמאט ריכטעט זיך וועניג אדער גאר ניכט נאך דעם הערצען אדער געוויססען, ער לעסט נור דיא קאלטע בערעכנונג דעם פארטהייל געלטען.

וויר גלויבען דאס אללע פאליצייליכען פארקעהרונגען וועניג העלפען קאננען, ווענן ניכט אויף דען גרונד געזעהען ווירד, אויס וועלכעם דער אנארכיסמוס ענטשטאנדען איזט. ער איזט עבענזא וויא דער אנטיסעמיטיזמוס איינע קראנקהייט אונזערער מאדערנען געזעללשאפט. דער צוזאממען אויפגעוואכסען איזט מיט דער גאטטלאזיגקייט, מיט אונמאראל אונד דעם רעליגיאנסמאנגעל, מיט דעם לוקסוס דער דיא פערארמונג דער גראסען מעהרהייט הערבייגעפיהרט האט. דיא פערארמונג איזט אייך צו ערקלערען איים דער אפט אונערטרעגליכען בעשטייערונג, וועלכע דורך דיא ערהאלטונג דער גראסען ארמעען נאטהיג וואורדע.

ווענן זיך דיא מאכטהאבער דארין פעראייניגען קאננטען, דיא שטעהענדען העערע צו פערמינדערן, אונד דיא דאדורך ערשפארטען סוממען טהיילס צור הערבזעטצונג דער שטייערלאסט, טהיילס צור העבונג דעס רעליגיאזען אונד אנדערן אונטעררייכטעס ביים פאלקע, זא ווירדען אויך דיא קראנקהאפטען ערשיינונגען באלד שווינדען, אונד געזונדע צושטענדע ווירדען איינטרעטען.

•

וואס פיר איין גייסט פאן ריאט הערר שאנערער, דער וויענער אנטיסעמיט איזט, קאנן מאן אויס איינעם טעלעגראמם ערקעננען, דאס ער נאך טראפפוא אין אסטערייכיש שלעזיען פאריגע וואכע געשיקט האט. דארט וואר דער דייטש אסטערייכישע לעהרערפעריין פערזאממעלט, אן וועלכען ער איינען גרוס טעלעגראפירטע, וועלכער מיט „האך ביסמארק“ ענדעטע.

פיעלע לעהרער וואָרען דאריבער עמפאָרט, דאס איין אסטערייכישער דעפוטירטער אין איינער פערזאממלונג אסטערייכישער לעהרער אויף איינען אויסלענדישען שטאאטסמאנן אונד ניכט אויף איינען איינהיימישען איין האך אויסברינגט, זא פערליעסען דען זאאל.

אבער שאָנערערס אנהענגער ריעפען „האך שאָנערער!“ אונד איין לעהרער פערטהיילטע בלויע קארנבלומען, וועלכעס דיא ליעבלינגסבלומע דעס קאניגס פאן פרייסען איזט. דער פאליציי-אבערקאָממיססער, וועלכער ביי דער זיטצונג צוגעגען וואר, האט שאָנערערס טעלעגראמם אן זיך גענאממען, אונד ווירד וואהרשיינליך געגען איהן איינע שטראפאנצייגע מאכען. ער איזט אלזא ניכט נור איין יודענפיינד זאנדערן איין פיינד אסטערייכס, דער גערן פרייסיש ווערדען מאכטע.

•

דיא ווארשויער פערשוואָרונג איזט דורך איינע פאן דער אסטערייכישען פאליצייא אויסגעגאנגענען נאכריכט ענטדעקט וואָרדען, דאס איינע דאמע נאמענס נאוואק אויס גענף נאך ווארשויא רייזע. אלס דיעזעלבע אין ווארשויא אים „פאריזער האָטעל“ אבשטיעג, וואורדע זיא ניכט זאפארט פערהאפטעט, ווייל דיא פאליצייא פריהער איהרע אומגעבונג אונד איהרע בעציעהונגען קעננען לערנען וואללטע. איהרען ערסטען בעזוך מאכטע זיא ביים פריעדענסריכטער באראָזסקי. צוואר האט איהן שאן בוטורלין איים פערדאכטע געהאבט, לעצטערער פאנד יעדאך אין פעטערסבורג קיינען גלויבען. דעססען נאכפאלגער, מאלסמאי, פאנד אין דען ביכערן בוטורלינס נאטיצען איבער באראזסקי. דאך וועגען זיינער איינפלוסרייכען בעציעהונגען וואגטע מאן ניכט איהן צו פערהאפטען. מאן געברויכטע הינצו פאלגענדע ליסט: באראזסקי וועכסעלטע זיינע וואהנונג. אייניגע שאנדארמען פערקליידעטען זיך אלס מעבעלטרעגער. אלס דיעזע דיא זאכען באראזסקיס אין דיא נייע וואהנונג איבערפיהרטען, פיעל איהנען איינע שווערע קאסעטטע אויף. דיעזע וואורדע מיטטעלסט איינעס דיעטריכס געאפפנעט. זיא ענטהיעלט געהיימע דרוקשריפטען. אין פאלגע דיעזער ענטדעקונג ערפאלגטע איינע פלעטצליכע הויזזוכונג, וואבייא נעבסט צאהלרייכען ניהיליסטישען פראקלאמאציאנען דינאמיט, באמבען, ניטראגליצערין, גיפטע, זאוויא איינע קאסטע מיט אנדערטהאלב מיליאנען רובעלן געפונדען וואורדען. נעבען לעצטערן בעפאנד זיך איינע גראסע ליסטע פאן פערזאנען דיא צו רעוואלוציאנערען צוועקען געלד ערהיעלטען. מאן פאנד אויך איינע שיפפערנזאממלונג, דאס זיעגעל דער געהיימען רעגיערונג, זאוויא דיא איינריכטונג דער לעצטערען, וועלכע איים רוססען בעשטעהט. דיא פערשוואָרענען נאננטען איהרע פערביינדונג „אינטערנאציאנאלעס רעוואלוציאנס-קאמיטע.“

•

אין פראנקרייך האט דיא רעגיערונג איינען מעהרפאבען זיעג ערהונגען. זיא האטטע צום זיבערען פארטבעשטאנדע דער רעפובליק איינע אבענדערונג דער פערפאססונג אין איינגען פונקטען פארגעשלאגען וואס אויך געשעהען איזט. דעסהאלב זינד איינערזייטס דען באנאפארטיסטען אונד ארלעאניסטען, אנדערערזייטס דען קאממוניסטען דיא הענדע געבונדען. אבער אויך דיא פאליטיק געגען כינא איזט פאָם פארלאמענטע גוטגעהייסען, אונד דיא אין דער טאנקינג-פראגע נאטהיגען געלדער זינד בעוויללינגט וואָרדען.

•

דער באנוס פאן קראאציען, קהוען העדערווארי האט דאס געביעט דער פארמאליגען גרענצע בערייזט, אונד איזט איבעראלל פריינדליך אונד עהרערביעטיג בעגריסט וואָרדען: וואס דען בעוויז ליעפערט, דאס דיא שטארטשעוויטש-פארטייא אונטער דער בעפאלקערונג דעס לאנדעס נור זעהר וועניג אנהענגער האט.

•

דיא זאכסען זיעבענבירגענס פייערן דיעזער טאגע דען 700 סטען יאהרעסטאג איהרער אנזיעדלונג אין זיעבענבירגען. וואהר איזט עס, דאס דיא זיעבענבירגער זאכסען שאָנע בליהענדע שטעדטע אונד דערפער אין איהרעם נייען פאטערלאנדע געגרינדעט, אונד וויטע שטרעקען וויסטע ליעגענדען לאנדעס פרוכטבאר געמאכט האבען. וואהר איזט עס אויך, דאס זיא אין פריהערען צייטען שולטער אן שולטער מיט דען מאדיארען געגען דיא פיינדע דעס לאנדעס וואקער געקעמפפט האבען. אין איהרען בעפעסטיגטען שטעדטען אונד בורגען בילדעטען זיא אפט איינען שיטץ געגען דען אנשטירמענדען פיינד. ערסט אין דען לעצטען יאהרען האבען זיא זיך וועניגער אלס אונגארן וויא אלס דייטשע געגעבען, אונד דאדורך מיסטען נאטירליך רייבונגען ענטשטעהען; דא קיין לאנד עס דולדען קאנן, דאס זיינע זאהנע שטארק נאך אויסען הינניינגען, ווענן

(חדרה.) רעטהזעל.*)

דיא ליעד לאוזן

(עענזנפאזיאנאט)

אין איינער גראסען שטאדט. אן אלטערהיימען הויף.

דא איזט איין גרינער פארק. דארן איין קלאר'ער טייך;

אין דיעזעם זילבערטיכע אים נענאסעגעם ערץ, פיער לאזען שפיענער וואסער, לאנג גע יעדעם הערץן.

אונד שפיט אלליין דער ערסטע זא געגינט איין טאג

ביז ער דען טייך אנפילען ביז צום ראנדע מאנ; יעדאך דער מאנע צוויי דער צוויטע נאכהזג האט.

דאמיט דעם טיכעם הורכם געטרונקען פאלל אונד זאמט.

דער דרי טע שאן בענאכהזגט לאנגער מאנע דרי א.

דאם בין צו זיינעם ראנדע פאלל דאס בעקען זייא אונד ענדליך זיי ער דער מאנע. בעראיך דער זיי ערטע גאר.

ביז זיך נעפילדט דער בי־נגנען פאללט אויף אין האאר.

ווענן נון דער טייך נעלעערט. דאס וואסער אבער קוואל

אום אללען דאנן דאנן, וויא שנעלל וואדד ער יעצט פאלל?

* * *

אויפלאזונג דעם רעטהזעלס אין נומ. 84.

תשם... מ ש ה

ריכטיג געלאזט פאן דען הערדען:

שמען דיש — פיעסבוינג, ר. ח. — זו. חיים נאפ — א־ענערד, חיים יוסף נייבוים, מישה יוסף קראמאנן, מאב קלאראמאן, מיכאל דוב ווייקאר — דאסבאא, מיחם צבי אזאנבורג — ס־אראנג, משה לייסמאן יעחמן — מעשענג, אלעקסאנדער ראפ בין ערלעלאנן — א־מאנ־מא, דוד בריינסלער — ערדא־עדעלס.

*) דיא נאמען דער איינזעלנע רעטהזעל לאוט ווערדען פיעראפפענטליכט ווערדען.

לאטטא־ציעהונג פאם 13 אינניסט.

ברינן

10 32 51 34 22

פיראנאזיאלישע ליטעראטור:

יקותיאל הלוי דערערע.

געשעפטסבעריכט.

פעסטער פייזיג.

נעטרייד־נעשעפט. אן ווייצען וואר־דען צוזיקא 18000 מעטצער מיט נאכפאלגענדען פייזיג פיעקוסאן:

ווייצען, מעיזם 3000 מעטצער 79.5 קי־לא 9.60 גולד. 500 מעטצער 78.5 קילא 9,77 גול. 100 מעטצ 78.5 קילא 9,65 גולד 100 מעטצ־עטצ 78.5 קילאגי 9.40 גולדען. 100 מעטצ 79.5 9,45 גולדען.

פעסטער גאדען 100 מעטצ 79,5 קי 9.05 גל. 100 מעטצ 77.2 קילא 9.67 גולדען 150 מעטצ־עטצ. 78,2 קילא 9,60 גולד.

ווייטבוריגער 1450 מעטצ 76 קילא 9.70 גולד — באטשקאער 500 מעטצ 76 קי 9,60 גולד. — באמאטר 100 מעטצ 77. קי 9.60 גול.

אתרונים לולבים והדסים.

אויף דיעזעם יאהר ווערדען בעשעללונגען אויף אתרונים לולבים והדסים פאן געפערטיגטן, דירעקט פאן מרטיגאם. אויף דאס נעווינסטנאדעם מיט בעזאגלונג. באלדיגען אויפטרעגען מיט ענם. שפרעכענדע אנגאבע עגטגעגנגעזעצטער ווייזע

יהושע גאלדשטיין, בן לאמ"ז הדיג מ' עזיקא צ"ר ונצ"ל

J. Goldstein, Buchhandlung, D.-Szerdahely.

לראש השנה תרמ"ה

אפפעלייע קונפאפאלע פ־אבשטיקע אין ניי־יארדעזוויגשקאר־ן פאן 3 פר. ביז 25 פל פער 100 שטיק אונד זענדע 20 שטיק צום מיסטער פ־אנ. קא נעגען איינזענדונג פאן 75 קר. פ־אנקא.

S. Stern, Kalusz

דיא איינגעסען

גאלדשטיקעריין

אויף פיוכת אונד מאנטעל.

K. Grünwald

Budapest,

Landstrasse (Huszar'sches Haus).

עגטדעקט זיך צו איר אנזיכטיגונג אללער אפאקאד־מיגיין

גאלד־קונסטשטיקעריין

וואנאל איר מעטצנד נאך אזיגן, אז נאר גיגן ריגיגן, אונד לוגיג בעזאגט. ווי 37 יאהרען ער־יאבונגען, יאהרלאנגיגיגי

" (דער אונטערגעהענדע שטערן.) אין אלגאמאין האט פאר אונגעפעהר 40 אהרן אין דער עוואלד פון אן אנדערן אזאלד. טע אם פרים איינען באלד אראנשיינט נעגען אינטרעסענגעדל, אין שאנד ראנד. שאנע מיזק בעלייכטונג, כוריין, אללעס וואס נאמענ איזט, וואר בעריינט. נור פאנען האט נאך נעפעהרט: דיא טעזן, עזר אונד טעזנע יינגען, דיעזע דער אבער נעראדע דע ניכט נעקאמענן! וואהן? ווייל אם פרים קאנן דיך יעדער אדרעסאירט מעגש ביא דיינער פאמיליע, ביא פערוואנדטען אדער פריינדען אונטערהאלטען, אונד זעלבסט ביא אנבעקאנטען ווירד ער אין דיעזע פארהיכען מאנע נאכטשיינדליך איזט. נעקאמען. ווער ווירד פרים אויף איינען באלד נעהען, וואס פור זיינע פאאר קרייצער אינטרעסט. בעלד יעדער רוהיג הינין דארף? עס קאם אללע מיט אינגהאלט אין דיא פרים נרומטען, אנצוגשטעלט אונד אינער אראנשיינט קאכן קיין מעגש אויף דען באלד. דאס נעכסטע יאהר האט אין שאלקנאדר אין פרוטשפיר נעפאמאכט, וויא ער זיך אבער דען אבעקאכטען באלדאראנשיירט לוסטיג נעמאכט. זא דאס דער אלטע מאנן צום שאדען נאך דען שפאסט האבען מיטסט — ווער ווייסט אונד נאך נאכין נוט אויף אינענע ווערזע דיעזען פרוטשטאטעד. דיא לוסטיגען אפלענד. דערמאססען:

„פרוטאנן, בעלדיכטונ, בוטיקאטען,
נאר ניכט וואר מיר מאר,
דאנן מהרן זיך דיא לוים נאך מיט מיר צאנקען
אונד שרייען „אין באלד, אין באלד!"

דענן וויא זיך דער באללעבבער זעהנן ליעס. האט מאן מאן אללען דזיטמן נערופען: „אן באלד!" אויך דער רעפארמאבריקאנט שטערן אהר אללע מאגדיבען פארבריינגען נעטראפפען צור עראפפ. נונ דיינגס רוגעלעטערט מיט רעפארמאטאריש מאשענשיעלערלינגסען. פעלע מוזיקנטע פראגמאט האט ער צור פאכט פערשיקט אונד דורך דיינגסטענגער אן דען שטאטפאטענקנען פערפארט. לען לאכטען, וא דאס אייגנס אין דיא דעכטע האנד דיא אנלקיינונג פאן אייגנס פלאהזערקנס אין דיא ליגטע שכרגס פראגראמס נעדריקט וואורדע. וואס אבערגענס אין בעצייהונג אויף דיא אונבערבעכט. באריען שפרינגע אויגרליא אזוס. דאנן וואורדען אראיכקל אין מאכטע צישטנגן איינגעשיקט. דיא פראה דנה. וווגן זיא אבשוואס יידישען הארץן. אונד אידרע פריינדשאפטליכען ריפפענשטאפע אויסבהילען קאנגען. קורץ דער נאכטע רעפארמא.

מיט זיין נאגעגען מהען אונד לאכטען נעשיעהט נור על מנת דעבר פרס. דאפור ענטפאהנט צו ווערדען, עס איזט אללע איינע אהבה שלהיה בדבר. אונד וויא דאס נעלד איין עגד?

" (קראס צווייקי אים געפענגנים ע.) אונזערע נעשעפטע דעזער ווערדען זיך וואהל נאך ערא־ענגרן אן דען בעריכט דעם פראי־צעסטס. אין וועלכעם דער אלטע 72 יעהריגע פאל־ליבען דיבסטר קראבאטע, צו שפרעדרעדינגען גע־פענגנטסס פערוואהרזיכט וואורדען איזט. אין אינען פריינע האט ער זיך פאלגענדען בריעף געשריעבען: „פערעהרטער הערר! איך זעהע אויך אהרעמבריעפ־בען. דאס דיא מיינע קענגנטנס פאן דען פערהעלט־נטסען האבען, אין דענען איך מיך הייר בעפינדע. מיינע קאדרעשפאדרעגנ אונטערלייגטע אינער קאנ־טראלע, פאלגישע שרייבען, וועלכע איך באן הייר פערזענדרע וואללטע, מוסטען אבערזעטצט ווערדען. וווגן עס זיך אללע אלס אין ווערק האנדעלטע, זא גלייכט דיעס פערבאטע. אויף דיא ווייזע איזט מיינע נאגעע טהעטגליכ געלעגהייט אונד מיט נאמהווגדיגערוייזע אונטערבראכען ווערדען. מיינע מאנען, פאלגישע שרייבען, וועלכע איך באן הייר פערזענדרע וואללטע, מוסטען אבערזעטצט ווערדען. וווגן עס זיך אללע אלס אין ווערק האנדעלטע, זא גלייכט דיעס פערבאטע. אויף דיא ווייזע איזט מיינע נאגעע טהעטגליכ געלעגהייט אונד מיט נאמהווגדיגערוייזע אונטערבראכען ווערדען. מיינע שלאקס, זיא אין פראנצאזישער שפראכע גע שריי־בען. דיא בעשיכטע האט מיך בייגאהע רואינירט, אבער דיא עטצענן פערהעלטנטסע ווערדען מיך נאגען באנקראטס מאכען. איך ווייס ניכט וואס צו טהען אונד וואהרשיינליך ווירד דך נכסס טהען לאכטען. וואס זאגט איך אינדעסס בעגינגען? איך צעהלע אויף דיא גנאדע נאמענס. איך האבע אן אנגאדע אינגאללרס. אבער מיינע בעסטע וואור־דע אבגעווינען. וואאן איך אים אסטהעטגע אין קענגנטסס גזעטצט וואורדע. דיא זעהנן דעסנאך דאס איך בייגסטע וווגלען ניכט שרייבען קאנן, עס ווערדע דענן. דאס עס מר גלייגנען ווירדע. אן שפעללט דער אבע־זעטצונגן וועלכע אנגאנגליך דזנד אויסצינע צו ערווירקען. איך האבע דער אונד אין דרעזדען אבע בין צעקח בעגדע בעגרעב. וועלכע אבערזעטצט ווערדען מוסטען. וווגן מיט דער אטט־ליכען אבערזעטצונג מעהר קאסטען ווירדע. אלס דיא בעצאהלונ אויסמאכט. אוס אבגינגן קאנגען זיא זיך אין בולד מיינער בעקלאגנגזוטערסהען לא־גע מאכען. דיא פיסע שוועללען מיר אטט בין צו דען גנאדע אונד אויסערדעם אינע מענגע אונדערע ליידען — עס איזט שווער פיר דען 72־יעהריגען נייין.

זא ווך זיא דענן דעם פארוואורפסאל־ען בליקע דער מוסטער אויס.

יא מעהר אבער זיא זיך פאן דער מיסטער טרינע הילפע, דעסטע בעגנע אונד אינגנער שלאס זיא זיך אן דיא שוועגערין אן אונד באלד ערבליהסט צווישען דיעזען בידען וועזען דאס שנאפטס אונד דיינסטס פרינדשאפטס בנדנטס.

זיא הילפטען זיך אומשלוגנען אין אונאינגענטיצינער שווטסטערליעבע.

מ־מסטר שטערקער שלוג דיא פלאמטס דיעזער ליעבע מסטאר, מיט יעדעס נייגן מאנע בעקאס זיא פרישע נאה־זונ אונד באלד וואהרן זיא — נעגענוטיטס דיא מ־נ־ענטבערהרליכקיט פיהלנדע — פאן אינאנדער אונצער־פרענליך.

זא נגנאסטען זיא אינמטסטען פיעלער שטערצאפל־לער מאנע אויך שטונדרן דיינסטען ליקטס אונד דעלינ־סטער הייטערקייט.

וואהרן זיא אללין מיטאינאנדער, זא פערגאסטן זיא דיא קלינע ענגע ווערס אום זיך הער אונד פרייטטען זיך אן איה־ער אונבעי־ינטסטן ווהנהזס הויזס אין דיא ווייטע, אללאוטאסטענדע אונגעדלנקיכיס.

בלייטעלע וואהר מיט יעדעס מאנע עלטער.

עס וואר דאנון בעמיהנגנען זיא דאנקען, וווגן דאס זיך נייטסט עבען זזא ראש בעטוויקלטס, וויא דיא נאטור אויהרע קאפטערליכע עגטאפאלטונג גר בעשלייגנגן שיינן.

עס פלאסטען דיא יאהרע הין.

דרייטסן אין דער „נאסטס" האטטע זיך דיא שטס־מונג נגנגן דאנן בעריטטס נאנען פערענדערט.

נור וווגנגע מורקפטע וואהנטן אונד זיך פיר דיא אין דיא אנגעפיהרענדיס אויסזדרקנן. דיא מ־מסטן שווייגגען שפעלל.

דיא דיא אינגע־ליך דאסטען, דאדוגר קאם עס ווגע־נגר אן, נגנגנ בע וואר פאן אנגנס דעמצען, וואגנ אנפגנ־ליך אללעס בעגיטס שיגן, נאר קיינע דעדע סעהר.

אים נגנגנגסהייל, אללגמגין פריגנ מאן דאנס וואהלסהעגנגן וגנן, איהר נטעס הערע אויהר אטטיליך מיט אדסטן אונד דייסטענן, אויהרע פייגנדליכקיטס נגנגן יעדער־מאנן, איהר בעשיידענגס ווגנגן; פאן אויהרגן — איינגגגן האאדרגן — שפראך מאן נגנגנ.

אום זא הארטגקיגנר הינגגנגן נגשאפלטעס זיך דער קאסטס דאהיגס.

צו דער נייגן פערבינדונג דער שטיטמונג אים דזיגע פרוג אין וווגנגסליכער וווטשאגנר נגכט וווגנג בייא.

דאנא האטטע נאך קיין קינד.

דיא וואר מיט יוסף בעריטטס אייגנע יאהרע פער־הייראהטס, נאך אבער פעהרטע יעגנס נגטטיגנאטס באנד אונד פאאגר דער דיעבע. וווגלכגס שאן אין אאגבגר עהע דעם שאבעגאל דער אונגוגדיגגנגס דיא נגטטיגנ שטאגע אבגבערבאכגן.

דיעדע דאנא מוסטער נגווגדרדגן, דעסטע דיא אזה־רגס מאגנגע דגן דאנן, דער שווייגגערמוסטער דגן גגקגל נגבאדרגן, פיללייכט וועדע עס אויך דער יצר איינגס אויס־גליך שווייגגן שווייגגערמוסטער אונד שגנר נגקקאסטגן.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

די זאכסען זיעבענבירגענס יעדאך ביא דעם בעפארשטעהענדען יובילעאום איהרען פאטריאטיזמוס, איהרע אנהענגליכקייט אן אונגארן בעטאנען ווערדען, זא ווערדען זיבער אללע שטאאטסבירגער זיך מיט איהנען פרייען, אונד דאס פעסט מיט איהנען פייערן.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (רויפעריא אונד שטראפע.) אין טארנאפאל האט אם פערגאנגענען תשעה באב איין יודע דעם אנדערן אין דער סינאגאגע איין צוזאממענגעדריעהטעס טוך אן דען קאפף געווארפען, וועהרענד דיעזער אין דיא קינות פערטיעפט וואר. דער אנגעגריפענע אנטווארטעטע מיט איינעם שטיפעל, דער דעם געגנערס קאפף זעהר שווער געטראפפען האט. דארום ענטשטאנד איינע רויפעריא. אין דעיען פאלגע דיא בידען העלדען אוים דער סינאגאגע היגויסגעווארפען וואורדען. דעם אנדערן מאגעס שטאנדען זיא פאר געריכט, אונד וואורדען בידע „וועגען איגאנשטענדיגעם בענעהמען ביים גאטטעסדיענסטע" פעראורטהילט: דער איינע צו 6 וואכען, דער אנדערע צו 8 וואכען געפענגניס. דאס ווערפען מיט קלעטטען (שטאבערל) אונד אנדערן געגענשטענדען, איזט אן מאנכען ארטען נאך איבליך צור עראיננערונג אן דיא שליידערמאשינען דער סידער אדער ראמער ביא דער בעלאגערונג ירושלימס.

* (אוים רוםלאנד.) נאך איינער מעלדונג אוים קראקויא ווירד אין ווארשויא איינע צוזאממענקונפט דעם צארס מיט דעם קייזער לאגינג פראנין יאזעף אדער מיט דעם קראנפרינצען רודאלף ערוואַרטעט. לעצטערער זאלל נאך שקיערניעוויטץ ראמטען. נאך איינעם בעריכטע זינד אין וואלהיניען יודענפערפאלגונגען אויסגעבראכען. אין דאמבראווא (איינענטהום דעם גראפען פראטער) האט דער פאבעל דיא יודען איבערפאללען, וואביי געפלינדערט אונד זיעבען יודען געטאָדטעט ווארדען זינד. אים דער דניעפערגעגענד זאללען גראסע פאלקסמאסען אים אנצוגע, אים פאלטאוואער אונד בערזאנער גוווערנעמענט דיא בעוועגונג אים וואכסען זיין. אין דען דארטיגען געגענדען הערדשט אנגעזיכטס דער צוגעהמענדען ערדעגוגג דער פאלקסמאסען גראסע פורכט. דער גוווערנער פאן וואלהיניען איזט פערזאָנליך צור אונטערזוכונג דער אויסשרייטונגען דאהין געריייזט.

* (סלאווישעס פערברידערונגספעסט.) אין קראקוי ווירד אם 18 ד. מ. אלס אם געבורטסטאגע דעם קאיזערס, אין פערברידערונגספעסט דער טשעכען אונד פאלען געפייערט. אוים פראג זינד 365 פערזאנען דאהין געריייזט.

* (גראבע דיעבשטעהלע.) נאך האט מאן קיינע שפיר פאן דעם פערטעטעלליאנען פאסטדיעבשטאהלע; דער לעטצטערער 15,000 פל. ענטהאלטענדע בריעף איזט נאך ניכט פארגעקעדען; דער 30,000 פל. ציגעלפאבריקאנט איזט טראָטין דער הייזיגען אונטערזוכונגען אין וויען אונד בודאפעסט, נאך אונבעקוגנט. אונד שאן וויעדער ווירד אוים מינבען איין נייער דיעבשטאהל אין דער דארטיגען פאסטאנווייזונגסקאנצלייא געמעלדעט. אלס אם 16. ד. מאָרגענס דיא אנווייזונגסקאנצלייא דער הויפטפאסט, וועלכעס זיך צו עבנער ערדע בעפינדעט, געאפפנעט ווארדע, צייגטע עס זיך, דאס דיא בידען אייזערנען טהירען, וועלכעס דאס אמטסצימטער געגען דען גאנג אבשפערען ניכט רעגעלרעכט פערשלאָססען וואַרען. מאן שטעללטע זאָפארט נאכפאָרשונגען אן אונד קאם צור איבערצייגונג, דאס דיא בידען טהירען ערבראָכען אונד נאכטרעגליך וויעדער פערשפערט ווארדען. ביים בעטרייטען דעה קאסטענלאקאלעס זאה דער בעאמטע, דאס דיא קאססע איינגעשפרענגט וואר. עס ווארדע זאפארט אים בייזיין דער איינגעווישען פערשטענדיגטען פאליציא איינע גענייע טהאטבעשטאנדסאויפנאהמע פארגענאממען. דיעזעלבע ערגאב דאס אין בעטראג פאן 149,000 מארק געשטאהלען ווארדען. אויף דעם באָדען דער קאססע לאג איינע גיאָסערע סוממע אין זילבער אונבעריהרט. דיא דיעבע שיינען נאך דעם גאנצען פאָרגעהען איבער איינע געוויססע אָרטסקענטניס פערפיגט צו האבען. פערזאנען, וועלכע אים דיא צייט דיא אויף דיא שטראססע גערענדען פענסטער פאססירט האטטען גאבען אן, דאס זיא דורך דיא שלעכט פערהעגנטען גלאזשייבען בעאמטע ארביישען זאהען. דיא טהעטער האטטען אלזא בעאמטעגאויפארב אנגעלעגט אום לייכטער דאס פערברעכען פערפאיבען צו קאָננען. אויף דעם טהאטארטע זינד ברייבווערקצייגע צוריקגעבליעבען. דער בודאפעסטער אבערשטאדטהויפטמאנשאפט ווארדע פאָם פאלציי-פרעזידיום אין מינבען טעלעגראפיש מיטגעטהיילט, דאסס דאס ענטוועגדעטע געלד אין קראָנען אונד דאָפעלקראָנען (צעהן- אונד צוואנציגמארקשטיקען אין גאלד) אין רייכט- אונד באנקנאָטען צו 50, 100 אונד 500 מארק, זאוויא אין איינער נאָטע צו 1000 מארק בעשטאנד. — פאן דעם איינברוכסדיעבשטאהלע ווארדען זאפארט אללע וועכסעלשטובען פערשטענדיגט. 5000 מארק בעלאהנונג זינד פיר דיא ענטדעקונג בעשטיממט. — בעציגליך דעס אויף דעם וועגע נאך אדער אין דינמבורג פערלאָרען געגאנגענען, רעקאמאנדירטען שרייבענס מיט דעם אינהאלטע פאן 15000 גילדען, זאלל נעמטערן אן דאס באנקהויז ציצעק דיא טעלעגראפישע מעלדונג געלאנגט זיין, דאס אין איינעם בריעפפאסטקאסטען אין לעמבערג 10 שטיק באנקנאטען צו 1000 גילדען אָהנע יעדעם קוווערט פארגעפונדען וואורדען. מאן פערמוטהעט, דאס דיעזע באנקנאטען דעם פערלאָרען געגאנגענען בריעפע ענטנאממען ווארדען זיין. דאך פעהלען ביזהער נאך געהערע מיטטהיילונגען איבער דען געגענשטאנד. — גלייכצייטיג ווירד אוים פראנקפורט איין דיעבשטאהל פאן 40,000 מארק אין אקטיען, זילבערענטע-אבליגאטיאָנען טעלעגראפירט.

* (איין יידישער העלד) אין פראנצאזישען מיליטערבלאטט שרייבט פאלגענדעס: אים יאהרע 1832, אלזא פאר מעהר אלס 50 יאהרען, האבען דיא יודען אים עלזאס פערפאלגונגען צו ערליידען געהאבט. איינע פאמיליע, דיא גענצליך אויסגעפלינדערט ווארדען איזט, פליכטעטע זיך נאך פאריז, בגועטצטע זיך דאָרט, אונד ערנעהרטע זיך שלעכט אונד רעכט, וואר אבער ביא אונס פאר פערפאלגונג, שטאטט אונד פעראכטונג געשיטצט; דענן זייט דער גראססען רעוואלוטיאן האטטען דיא יודען ניכט אורזאכע זיך איבער פראנקרייך צו בעקלאגען, עבענזא וועניג וויא פראנקרייך זיך איבער דיא יודען צו בעקלאגען אורזאכע האטטע. דיא יודען האבען אונס גראססע מענער געגעבען אין אללען געזעללשאפטליכען שטעללונגען. איין זאהן דער עבען ערוועהנטען פאמיליע איזט אין דיא מיליטערשולע געטרעטען, האט זיך אין אלגיער אויסגעצייכנעט וואָ זיין בלוט אוים שווערען וואונדען געפלאססען איזט, אונד איזט נון דער דיוויזיאנסקאממאנדאנט. דער הייסט אם 14. יולי, אם טאגע דעם גראססען פרייהייטספעסטעס דיא טרופפען פאן פאריז קאממאנדירט! — איך אנדערע מיטגליעדער דיעזער פאמיליע האבען זיך אויף פערשיעדענען געביעטען אויסגעצייכנעט, אונד נעהמען אכטבארע שטעללונגען אין דער געזעללשאפט איין. עס וואר פריהער דיא מיינונג פערבריייטעט, דאס דיא איזראעליטען ניכט צום וואפפענדיענסטע טויגען, צום בעווייזע דעם געגענטהיילס בריכען וויר נור אויף פראנצעסישע הינצוווייזען. דער אלס פיהרער פריוויללינגען שאר אים לעצטען קריעגע דען העלדענטאד געשטארבען איזט. אונזער געגעראלשטאב צעהלט צוויא פראמינענטע יודען" — זא ערצעהלט דאס מיליטערישע פאכבלאטט, וועלכעס געוויסס גוט אונטעררוכטעט איזט. אין פראנקרייך זינד אבער יידישע גענעראלע אונד אנדערע האָהע אָפפיציערע זאָ היופיג, דאס מאן עס גאר ניכט מעהר בעזאָנדערס אנמערקט. דער אָבען אנגעפיהרטע דיוויזיאנסגענעראל הייסט לעוי.

פאלליעטאָן.

דיא נייע מאָדע.

(10-טע פארטזעטצונג.)

יוסף האטטע זיך ניכט געטיישט; ער וואוסטע וואָהל, וואס ער אים נאמען זיינעס ווייבעס פערשפרעכען דורפטע.

„מאן ניממט דירס איבעל, מיין קינד" זאגטע ער צו איהר, „דאס דוא אם עשרה בטבת צו מיטטאג געגעססען האסט."

„דאס טהוט מיר לייד," גאב ראָזא צור אנטוואָרט, „וויא האבע איך אבער וויססען קאָננען, דאס מאן מיר זאָ וואס איבעל נעהמען ווירד."

„איך זאגע דיר'ס יא אויך ניכט וועגען דער פערגאנגענהייט," שפראך יוסף וויטער. „איך זאגע דיר'ס יא נור וועגען דער צוקונפט. דיא אנדערע וואָכע האבען וויר אסתר תענית."

„זאָ ווערדע איך פאסטען," שפראך ראָזא.

„איך האבע יא געוואוסט, דאס דו'ס טהון ווירסט! האבע איכס דענן ניכט געוואוסט," זאגטע ער פראָהלאָקענד אונד אומארמטע זיא מיט צערטליכער איננינקייט.

אלס מאן אם פאסטטאג אסתר פאָן דער מגילה נאך הויזע גינג אונד אויפבליקטע צום הימטעל, אָב דא דראָבען שאָן דיא דרייא שטערן שטעהען, ביא דערען זיכטבארווערדען עס ערלויבט איזט צו פריהשטיקען, זאגטע יוסף צו זיינער מוטטער:

„נון זיעהסט דוא, וואס דיא זיך צו מיטטאג פיר מיגעשטערל געקאָכט האט."

„וואָרום? געפאסטעט האט זיא פיללייכט?" פראגטע דיא מוטטער אונגלייביג.

„זאָ פירוואהר זאלל איך לעבען אונד דוא אויך, וויא זיא געפאסטעט האט, אונד וועגן זיא הייט דען גאנצען טאג נור איינען ביססען געגעססען האט, זאָ וויילל איך ביא דעם ערסטען ביססען, דען איך יעצט עססען ווערדע, ערשטיקען."

„א, כא!" זאגטע דיא מוטטער. „איין מיסטערשטיק האט זיא דא אויסגעפיהרט. פאקטעל, זיא האט געפאסטעט! אום איינע וועלט איזט מיר לייכטער! רייך וויא איין קאָניג מאכט זיא מיך דאמיט. זאָ איין ווינטער-פאסטטאג, ענדער אלס מאן זיך דרייימאל הערומדרעהט איזט עס פאָרביא. מאכטע זיא זיך ליעבער אויף פורים מאסקירען פיר איין אָרדענטליך יידיש ווייב אונד מאכטע זיך דיא איינענע האארע אבשניידען, ווערע געשייטער אונד מעהר ווערטה, אלס וויא איהרע פאסטערייא. פאָן מיינעטוועגען העטטע זיא אויך עססען קאָננען! וואָרום? דוא מאָנסט מיינען, נאָטט שטעהט איהר נאך איהרעם פאסטען?"

אונד זאָ גינג עס אימטער-פאָרט.

זאָ לאנגע דאס יאהר איזט, פאסט יעדער טאג פיהרטע פעראנלאססונג צו איינעם דער געשילדערטען פאָרגעגנען עהנליכען שוישפיעל הערבייא.

אן יעדעם טאגע פאנד דיא מוטטער עטוואס צו בעמענגעלן אן דער פערהאסטען שנור, זאָבאלד איהר דער זאהן אבער יבעלנרען הערצענס דיא נאכריכט בראכטע, דאס איהרע פאָדערונג פינקטליך ערפילט זייא, דאנן וואר דאס אללעס ניכטס אונד זיא ענטליעס איהן אונגעטראָסטעט מיט דער אונערבייטליך שטרענגען פערווייזונג אויף דיא איינענען האארע.

דיעס וואר דער פונקט אויף דעם זיא שליעסליך אימטער צוריקקאם, דיעזע איינע פאָדערונג פערלאָר זיא ניא אוים דעם איינע, אונד נעראדע דיעזע פאָדערונג וואר עס, ביא וועלכער יוסף זיין זאגטע זאָ געפיגינגעס ווייב אונביגזאם פאנד, וויא איינען הארטען פעלזען.

זאָ גינג ער צווישען מוטטער אונד נאטטין הין אונד הער אָהנע איינע ווילענסקראפט, אָהנע טושה אים הערצען, יעדעסמאל אויף דער זייטע שטעהענד, פאָן דער ער עבען בעאיינפלוססט ווארדע.

דאך ניכט ער אלליין שטאנד צווישען דען בידען פרויען אין דער מיטטע; איהם צור זייטע שטאנד זיין האלדעס שוועסטערכען, נור מיט דעם אונטערשיעדע, דאס, בליעמעלע ניכט וויא ער הין אונד הער שוואנקטע, זאָנדערן זיך גענצליך אויף דיא זייטע איהרער שוועגערין שטעללטע.

פאָן אללעם אנפאנג אן האטטע זיך דאס קינד צו דער בריוט דעם ברודערס הינגעצאָגען געפיהלט.

דורך דען קאמפף דער אים הויזע געריייטלאָ אבער אונערמידליך פאָרטגעקעטטעט ווארדע, ערשטארקטע דיא נייגונג דעס קינדעס נור אימטער מעהר אונד מעהר.

איהר רייגעס אונפערפעלשטעס געפיהל צאָג בליימעלע אויף דיא זייטע דער אנגעגריפענען, דער דולדענדען.

זיא העטטע אבער עלטער זיין מיססען אלס זיא וואר אום דען הייליגען שרייט שליכטען צו קאָננען, זיא העטטע קיין קינד מעהר זיין דירפען, אום פיר איהרע שוועגערין